

VERSLAG GOAB-KRING ZUIDWEST

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB regio Zuidwest, die plaatsvond op donderdag 28 november 2024 van 10.00 – 12.00. Er waren 23 beleidsambtenaren aanwezig namens 22 gemeenten, 1 vertegenwoordiger van de VNG, 1 vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Borging OAB vanaf 2025/2026
4. Taalvoorzieningen
5. In de etalage
6. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Activiteiten GOAB ondersteuningstraject

- [Webinar](#) starten met ve (ve-aanbieders): 19 nov 13.30-14.30
- [Webinar](#) Resultaatafspraken 17 december 10.00-11.30
- [Webinar](#) doorgaande lijn vve 28 januari 10.00-11.30
- Voorjaar '25: aanbod asielpeuters (gemeenten)
- Voorjaar '25: ve aantrekkelijk houden (ve-aanbieders)
- Kennisclip OAB en eerste 1000 dagen (winter '24)
- Updates factsheet ouderbeleid en wat werkt in ve (winter '24)
- OAB en aanpalend beleid (voorjaar '25)
- Factsheet asielpeuters (zomer '25)

Kamerbrieven

- [Beleidsreactie](#) op onderzoeken voor- en vroegschoolse educatie: De brief kondigt een onderzoek aan naar kansrijke interventies die ervoor zorgen dat kinderen met zo min mogelijk achterstand starten op de basisschool. Onder andere het verplichten van ve in de kinderopvang of het verlagen van de leerplicht van 5 naar 4 jaar. In de brief wordt ook opgeroepen dat scholen werk moeten maken van vroegschoolse educatie en hoe de informatieoverdracht tussen kinderopvang en basisonderwijs wettelijk kan worden uitgebreid. De invoering van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit in de voorschool komt eraan, maar is niet haalbaar per 1 januari 2026. Ook is gemeld dat in 2025 een kader komt voor een wettelijke doelgroepdefinitie; de staatssecretaris wil wettelijk vastleggen voor welke kinderen ve is bedoeld. Gedacht wordt aan 2 kenmerken, namelijk het opleidingsniveau van de ouders en een andere thuistaal dan Nederlands. Gemeenten behouden de ruimte om de doelgroepdefinitie aan te vullen naar lokale behoeften. Verder wordt aandacht besteed aan 2 knelpunten uit het Landelijk rapport LEA/vve: om impuls te geven aan o.a. wettelijke taak segregatie bestrijden worden bestaande handreikingen van Kenniscentrum Gemengde scholen weer gepromoot. En ook rondom de resultaatafspraken wordt gekeken of regelgeving kan worden aangepast. Verder blijft de SPUK GOAB in 2026, begin 2025 wordt duidelijk wat er vanaf 2027 gaat gebeuren. Tot slot loopt het onderzoek

naar de herijking van CBS indicatoren vertraging op. De uitkering van de middelen zal naar verwachting vanaf 2027 plaatsvinden op basis van herijkte criteria.

Een gemeente vraagt of een wijziging in de doelgroepdefinitie nog binnen de huidige GOAB-periode zal plaatsvinden. OCW licht toe dat hier een wetswijziging voor nodig is, dus dat dit pas na wetswijziging van kracht wordt.

- **Subsidieregeling** extra groepshulp: Kinderopvangorganisaties kunnen vanaf 4 november tot 29 november 17.00 uur maximaal € 10.056 subsidie aanvragen voor het aannemen van groepshulpen. Het kabinet stelt hiervoor in totaal € 6 miljoen beschikbaar. Deze regeling geldt voor de reguliere kinderopvang. Groepshulpen ondersteunen pedagogisch professionals bij de dagelijkse zorg en activiteiten van de kinderen. Ze kunnen snel instromen, want een vooropleiding of relevante werkervaring is geen vereiste. Ook in 2025 kan in november subsidie aangevraagd worden voor deze groepshulpen. Verder voorwaarden en informatie over aanvraagprocedure zijn te vinden op de site van de Rijksoverheid.
- **Herstelplan funderend onderwijs**: Deze brief bevat op hoofdlijnen het herstelplan kwaliteit funderend onderwijs. De focus in dit herstelplan ligt op het orde krijgen van de basis. Ook wordt in de brief aandacht besteed hoe de toeleiding van de doelgroepkinderen richting vve verbeterd kan worden. In de komende periode worden de geschetste kaders verder uitgewerkt.
- **Beleidsagenda kinderopvang**: deze brief zet uiteen wat er in de afgelopen jaren met het kinderopvangbeleid bereikt is en welke uitdagingen en dilemma's nog gezien worden. In het eerste deel worden verschillende elementen van toegankelijk genoemd, waaronder verbeteringen in de kinderopvangtoeslag en de beschikbaarheid van kinderopvangplekken. Het tweede deel belicht het versterken van de kwaliteit van de kinderopvang, met onder andere aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit in de gastouderopvang en het versterken van toezicht en handhaving.
- **Hoofdlijnen nieuw financieringsstelsel kinderopvang**: Met deze hoofdlijnenbrief start een verkennende fase waarin beleid en uitvoering het financieringsstelsel voor de kinderopvang doorontwikkelen. Het nieuwe stelsel gaat uit van een hoge inkomensafhankelijke vergoeding voor kinderopvang voor werkende ouders. De overheid betaalt deze vergoeding rechtstreeks aan kinderopvangorganisaties. Door het stelsel inkomensafhankelijk te maken wordt ouders zekerheid geboden. Ook wordt kinderopvang voor de meeste ouders goedkoper of soms zelfs bijna gratis. Het hoofdlijnenakkoord kent een ambitieus tijdsplan: invoering is voorzien per 1 januari 2027, tot die tijd moeten nog veel stappen worden gezet.
- **Kamerbrief** ontwikkelen talent (OCW 25-10-24). De staatssecretaris biedt 2 rapporten aan die reflectie bieden op mogelijke maatregelen in het onderwijs voor een goede onderwijsloopbaan voor alle leerlingen. Het eerste rapport is "Kiezen voor Kansen", een evaluatie gericht op maatregelen die genomen zijn om de onderwijsloopbaan te verbeteren van leerlingen uit gezinnen met een kwetsbare sociaaleconomische positie. Het tweede rapport is de eindrapportage van de beleidsevaluatie naar het advies van de Onderwijsraad "later selecteren, beter differentiëren", gericht op een mogelijke stelselwijziging in het onderwijs. Conclusie: Uit de brief blijkt dat dit kabinet geen stelselwijziging doorvoert, maar focus houdt op het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het terugdringen van het lerarentekort.

Er is bij de Kamerbrief ook een derde rapport toegevoegd: Eerste rapportage School en Omgeving over schooljaar 2022/2023. Enkele conclusies:

- helft van de coalities heeft een gedeelde visie
- in ongeveer een vijfde van de coalities is een kinderopvangorganisatie opgenomen
- aanbieders van activiteiten staan wat op afstand qua coalitie/deelname aan visievorming.

GOAB financiën

SPUK GOAB

GOAB budget 2025: eind september stuurde DUO de beschikkingen van de SPUK GOAB naar gemeenten. Het gaat om de definitieve SPUK GOAB 2024 en de voorlopige SPUK GOAB 2025. Met Prinsjesdag 2024 werd duidelijk dat het GOAB budget vanaf 2026 met 10% wordt gekort. Het is nog niet duidelijk of deze SPUK vanaf 2027 wel of niet overgeheveld wordt naar het gemeentefonds. Na 2026 mag maximaal 50% van het budget van 2026 worden doorgeschoven naar de volgende GOAB periode, mocht dit wijzigen, dan laten we dit direct weten.

Kinderopvangtoeslag

Ook wordt naar verwachting het fiscaal maximum in 2026 bevroren. Dit heeft gevolgen voor de kosten van de kinderopvang: de kosten stijgen wel, de vergoeding niet. Wie vangt straks deze klap op?

De tabel Kinderopvangtoeslag 2025 laat ook een wijziging zien ten opzichte van 2024: in 2024 betaalden inkomens tot ca € 28.300 een eigen ouderbijdrage van 4%. In 2025 geldt de 4% eigen ouderbijdrage tot een inkomen van € 47.300. Gemeenten houden vaak de KOT-tabel aan, waardoor gemeentelijke subsidie overeenkomt met de tegemoetkoming via de belastingdienst. Voor peuters uit een gezin zonder recht op kinderopvangtoeslag of vve, ben je als gemeente meer subsidie kwijt (gemiddeld ca. € 250 per peuter per jaar). Ook voor een peuter uit een gezin zonder recht op kinderopvangtoeslag, met een vve-indicatie, kan de subsidie per peuter per jaar hoger liggen. Daarnaast krijgen inkomens boven de € 47.300 meer kinderopvangtoeslag terug van het Rijk.

Relevant onderzoek / essays

- **[Dashboard](#)** Onderwijsachterstanden (CBS): Dit dashboard is ontwikkeld op verzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in het kader van de verdeling van de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. Het dashboard geeft per gemeente weer hoeveel kinderen (peuters en basisschoolleerlingen), uitgaande van het gehanteerde model, een risico op een onderwijsachterstand hebben. Jaarlijks aan het einde van het jaar wordt de informatie geupdate. De cijfers over 2024 zijn nu beschikbaar.
- **[Bestedingsonderzoek](#)** GOAB 2022 (Cebeon). Cebeon heeft de afgelopen jaren samen met Sardes en Oberon een monitor uitgevoerd naar de implementatie en besteding van middelen in het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. In de periode 2019-2021 zijn de bestedingen sterk toegenomen, maar zijn er wel grote verschillen tussen gemeenten. In het onderzoek tot 2021 waren er gemeenten met onderbesteding en dat riep vragen op. Tegelijk liep de spuk tot 2022, daarom werd nog een keer onderzocht hoe de situatie in 2022 was. De bestedingen waren toen hoger. Gemeenten hebben tijd nodig gehad om beleid te maken en er is een inhaalslag gemaakt om de spuk zoveel mogelijk in de periode in te zetten.
- **[Kwaliteit](#)** vroegschoolse Educatie (Onderwijsinspectie). Dit rapport gaat in op de kwaliteit van vroegschoolse educatie. Uit het rapport blijkt dat de kwaliteit van vroegschoolse educatie in het algemeen op veel scholen in orde is, maar er zijn ook verbeterpunten. De voornaamste verbeterkansen worden gezien in de kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur. Ook bevat het rapport aanbevelingen voor de ministeries van OCW en SZW.
- **[Leerloopbaan](#)** nieuwkomers (Kohnstamm instituut). Dit is een onderzoek uitgevoerd binnen zowel het primair als het voortgezet onderwijs naar de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid, rekenvaardigheid en het sociaal-emotioneel welbevinden van drie groepen leerlingen: nieuwkomers, migranten en in Nederland geboren leerlingen. Nieuwkomers halen gemiddeld hun achterstand op woordenschat in 3 a 4 jaar in en hun achterstand op begrijpend lezen in 4 jaar. Daarnaast is het effect van allerlei leerkracht en aanbodkenmerken op de ontwikkeling onderzocht.
- **[Kwaliteitskenmerken](#)** kinderopvang (UVA/HVA). Op verzoek van het ministerie van SZW is een verkenning uitgevoerd naar onderbouwde kwaliteitskenmerken voor kinderopvang, vanuit wetenschappelijk onderzoek en/of Europese beleidskaders. Deze zijn naast de kwaliteitsindicatoren uit het Nederlandse inspectieformat voor dagopvang en bso opvang gelegd. De studie bestaat uit 3 delen. Het laatste deel geeft een analyse die laat zien welke onderdelen van het Nederlandse kinderopvangstelsel aansluiten bij wetenschappelijke kennis en/of Europese beleidsmonitoring.

Samenvattend: het Nederlandse format voor het inspectierapport sluit voor een groot deel aan op de bestaande wetenschappelijke kennis en/of diverse Europese beleidsindicatoren. Denk aan: Pedagogisch klimaat' (inclusief beleid en de pedagogische praktijk, voorschoolse educatie en de brede ontwikkeling van het kind) en voor 'Personeel en groepen' (inclusief aandacht voor opleidingseisen, beroepskracht-kind ratio, groepsgrootte en coaching). Uit het rapport wordt geconcludeerd dat Een brede herijking van deze kwaliteitseisen vanuit dit wetenschappelijke en beleidsmatige perspectief niet voor de hand ligt.

Binnenkort

- Handreiking Inclusieve kinderopvang (Sardes): Sardes ontwikkelt in opdracht van de ministeries SZW, OCW en VWS een handreiking passende/inclusieve kinderopvang. Deze handreiking is bedoeld voor kinderopvangorganisaties, gemeenten en zorgaanbieders. De handreiking geeft inzicht in de mogelijkheden, succesfactoren en knelpunten om passende kinderopvang te organiseren. Ook geeft de handreiking toegang tot beschikbare relevante informatie en goede voorbeelden. Verwacht in Q1 2025.
- Onderzoek goede start basisonderwijs (Sardes/SEO): Sardes en SEO onderzoeken voor OCW welke beleidsmaatregelen en interventies kunnen bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelkansen van jonge doelgroepkinderen bij de start op school. Het gaat om maatregelen die deelname aan en kwaliteit van voor- en voerschoolse educatie kunnen verbeteren. Verwacht Q1 2025.
- EVENING eindrapport (UU): rapport wordt begin 2025 verwacht.

BORGING OAB VANAF 2025-2026

Uitwisseling in kleine groepen. Met elkaar bespreken we de mogelijke gevolgen van het eindigen van de inzet van NPO-middelen en welke activiteiten gemeenten voortzetten, hoe gemeenten voorsorteren op 10% korting op het GOAB-budget, het Ravijnjaar 2026 en de mogelijke bevriezing van het fiscaal maximum in 2026.

Uit de plenaire terugkoppeling blijkt dat gemeenten verschillend omgaan met de korting van 10%. Voor de ene gemeente heeft dit een grotere impact dan voor een andere. Over het algemeen lijkt de wettelijke taak rondom vve wel uitgevoerd nog steeds binnen de SPUK uitgevoerd te kunnen worden. De verwachting is dat vooral de extra's zoals schakelklassen de korting gaan merken.

Een gemeente vraagt zich af of je als gemeente meer mag bekostigen dan de kostprijs die bepaald wordt aan de hand van het fiscaal maximum? Ja, dat mag, onder de voorwaarde dat dit voor alle aanbieders in de betreffende gemeente geldt. Zo behoud je als gemeente een gelijk speelveld. De hoogte van die vergoeding bovenop het fiscaal maximum wordt per gemeente bepaald. Beverlande biedt hun subsidieregeling als voorbeeld aan.

TAALVOORZIENINGEN

In de plenaire terugkoppeling blijkt veel overlap te zijn in de aanpak en knelpunten rond dit thema. Er wordt gevraagd naar goede voorbeelden rondom de uitstroom: van nieuwkomersvoorziening naar regulier onderwijs, hoe te financieren en hoe te organiseren? Een gemeente vertelt dat in samenwerking met buurgemeenten is gekozen voor het vrijstellen van een leerkracht voor 2 dagen in de week, om leerlingen te begeleiden naar een goede plaats op de juiste school. Deze persoon kan ook bijspringen en meedenken met andere leerkrachten.

Naar aanleiding van een vraag aan OCW over de verschillen in bekostiging naar achtergrond van de leerling, wordt het idee geopperd om in de kenniskring van juni iemand van het team nieuwkomers binnen OCW uit te nodigen om dit onderwerp nader toe te lichten.

Vragen die onder andere spelen bij gemeenten:

- Wie heeft welke verantwoordelijkheid?
- Welke financieringsstromen zijn er om het traject en de integratie goed vorm te geven?
- Hoe kunnen we het als gemeente praktisch organiseren?
- Hoe gaan we om met de uitdaging om voldoende goed opgeleid personeel te vinden voor deze doelgroep.

IN DE ETALAGE

Een gemeente vertelt dat het [implementatiemodel](#) voor Lezen op Recept is ontwikkeld en overhandigd. Ook is een [evaluatie](#) van de pilot *Lezen op recept* uitgevoerd.

In een gemeente is onlangs een nieuwe OAB-kader '25-'26 vastgesteld. Nieuw in dit kader is dat ook het zorgprotocol peuters van de gemeente verweven is in het kader. Hiermee is meer dan gemiddeld een vervlechting is gemaakt tussen OAB en zorgpeuters. Bij vragen of interesse hierover neem je contact op met Marco Zuidam.

Tot slot gaan we met elkaar in gesprek over de vraag wat je kunt als beleidsmedewerker met het signaal vanuit de staatssecretaris, waarin scholen opgeroepen worden om werk te maken van vroegschoolse educatie. Als reactie hierop komt onder andere dat het goed is dat er vanuit de staatssecretaris een signaal wordt afgegeven, maar dat het vanuit de rol van de gemeente moeilijk is om invloed uit te oefenen, te sturen of te monitoren waar het gaat om vroegschoolse educatie. Verder blijft het lastig dat in het onderwijs de doelgroepdefinitie vve niet goed wordt geregistreerd.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-bijeenkomst wordt gehouden op 20 maart 2025. Dit is een fysieke bijeenkomst in Bergen op Zoom van 10 tot 12.30u voor gemeenten en ve-aanbieders. Aanmelden kan via [deze link](#).

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via mzuidam@oberon.eu of kvdsman@oberon.eu.